

Vegårshei kommune

Nei til privatisering av kommunale veier.

Denne saken dreier seg om mer enn kommunal økonomi. Den dreier seg også om moral, rettferdighet og samfunnsøkonomi.

Moral.

For omkring 100 år siden ble det satt igang en omfattende bygging av bygdeveier på Vegårshei, og denne byggingen varte i over 50 år. Grendene ble bundet sammen og veiene bidro til å skape et større fellesskap i hele kommunen. Livet ble lettere for mange i utkantene, og alle kunne nyte godt av å bruke veiene. Dette var viktig samfunnsbygging som bidro til at bygda i dag er hva den er. Selv om Norge den gang var lutfattig sett med dagens målestokk, finansierte det offentlige både bygging og vedlikehold. Offentlig ansvar for denne viktige infrastrukturen ble sett på som en del av samfunnskontrakten.

Etter hvert er det nye mennesker som har bosatt seg langs disse veiene, ved at de har overtatt eldre hus eller bygd nytt. De gjorde det i tro på at samfunnskontrakten ville bli opprettholdt. De bidro til bosetting og skatteinntekter, og kommunen bidro med ansvar for veiene.

Privatisering av disse veiene vil bli oppfattet som et brudd på denne samfunnskontrakten.

Rettferdighet.

Vi ser det som en selvfølge at kommunen skal ha ansvaret for veiene i sentrumsområdene. Men kommunens begrunnelse for denne forskjellsbehandlingen er til dels uholdbar: Det ingen grunn til å tro at kommunen vil bli hindret i å ivareta ansvaret for vann- og avløpsnett, og gatelys, selv om det skulle vært beboerne som betalte for veivedlikeholdet. Privatisering av enkelte kommunale veier vil skape ny urettferdighet, og gir inntrykk av vilkårlighet.

Mange av bygdeveiene er nødvendige for tilsyn og vedlikehold av samfunnskritisk infrastruktur. For Slettåsveien gjelder dette strømmettet hvor en viktig linje for store deler av kommunen krysser veien. Det gjelder også to mobilmaster og jernbane med bredbåndskabel. Det er en selvfølge at veien må brukes for slike formål. Det vil imidlertid være urettferdig om et fåtall mennesker skal finansiere dette som er til fordel for så mange.

Langs mange av de aktuelle veiene er det år om annet en rekke arrangementer som samler mange mennesker. Det bidrar til miljøet og limet i bygda. Slik ønsker vi det fortsatt skal være. Men det vil være urettferdig om et fåtall skal bære kostnadene med det så mange har gleden av.

Kommunen burde heller ta tak i den urettferdigheten som gjenstår ved at mange bygdeveier fortsatt finansieres av beboerne.

Kommuneøkonomi.

Etter det vi forstår vil besparelsen på de kommunale utgiftene bare dreie seg om promiller av det samlede budsjettet. Men dette er bare en del av bildet for den kommunale økonomien.

Det tas ut store mengder tømmer på disse veiene. Privat vedlikehold vil medføre større kostnader og mindre skattepliktig inntekt for de berørte. Det samme vil gjelde annen næringsvirksomhet langs veiene. Kommunens skatteinntekter vil bli mindre enn ellers.

Det vil bli mindre attraktivt å bosette seg langs disse veiene, og for en del av de som måtte vurdere dette, vil ofte ikke alternativet være å bosette seg i et boligområde i kommunen. Skatteinntektene kan bli negativt påvirket.

I dag er det enkelte som har sekundærbolig i en annen kommune på grunn av arbeid eller andre forhold. Da er risikoen at skatteinntektene med et pennestrøk havner i en annen kommune.

Alt i alt er det usikkert om privatisering vil bedre kommuneøkonomien. Det er en reell risiko for at det motsatte vil skje.

Samfunnsøkonomi.

Kommunen bør ikke bare tenke på hva som er godt for kommuneøkonomien. Den bør også se på hva som gagnar innbyggerne, og hva som er best for kommunen og innbyggerne sett under ett.

Privatisering vil føre til at verdien av hus, hytter og annen eiendom langs veiene vil bli mindre enn ellers. Dette kan fort bli langt større beløp enn den antatte besparelsen i kommunens utgifter.

Det er også fare for at brøyting og annet vedlikehold blir mindre effektivt og dyrere hvis hvert veilag må kjøpe inn dette, sett i forhold til hva kommunen kan oppnå når dette gjøres i fellesskap.

Alt i alt er det sannsynlig at privatisering vil føre til et samfunnsøkonomisk tap.

Oppsummert.

Privatisering av bygdeveier vil:

- bli oppfattet som et brudd på en samfunnskontrakt,
- skape vilkårlig forskjellsbehandling, og ny urettferdighet bla ved at et fåtall må finansiere goder som kommer svært mange til gode
- gjøre det usikkert om kommuneøkonomien vil bli styrket eller svekket
- føre til et samfunnsøkonomisk tap for kommunen og innbyggerne sett under ett.

Vi ber om at forslaget om privatisering legges bort.

I stedet bør kommunen snu seg rundt og bruke all energi på å skaffe seg midler fra staten til sysselsettingstiltak. Vedlikehold og utbedring av bygdeveier kan settes i gang på dagen. Her må det smis mens jernet er varmt.

Alle beboerne i de seks husstandene langs Slettåsveien stiller seg bak dette.

Hilsen Torstein Moland